

ERILAISET PALVELUTARPEET HUOMIOITAVA ASUMISPALVELUIDEN KILPAILUTTAMISESSA

TAUSTAA

Sosiaalialan palvelujen tuottajat ovat huolissaan kuntien mielenterveys- ja päihdeasumispalveluiden kilpailuttamisesta. Lounais-Suomen aluehallintovirasto on saanut yhteydenottoja, joissa tuodaan esiin huoli kilpailutuskriteereistä ja kilpailutuksen painotuksista. Huoli kohdistuu ennen kaikkea suureen painoarvoon, joka on asetettu palvelun hinnalle sekä siihen, miten alhaiseksi hoito-, hoiva- ja kuntoutushenkilöstön vähimmäismitoitus on määritelty.

Aluehallintovirastossa olemme myös huolissamme viime vuosien kehityksestä, jossa epäkohtailmoitusten ja kantelujen määrä on näiden palvelujen osalta moninkertaistunut. Useassa toimintayksikössä on havaittu vakavia asiakasturvallisuutta vaarantavia epäkohtia ja palvelun laadun ongelmia.

PALVELUN HINTA JA HENKILÖMITOITUS TASAPAINOON

Aluehallintovirasto ei pidä kilpailutuksen yhteydessä syntyvää hinta-henkilöstömitoitus-ristiriitaa hyvänä.

- Kun palvelun hinta ohjaa kunnan hankintapäätöstä, on ilmeistä, että ne palvelujen tuottajat, joiden asumisyksiköissä on pienin henkilöstömitoitus (vähintään 0,4 hoitajaa/asiakas), pysyvät tarjoamaan palvelun halvimmalla hinnalla.
- Suurimmalla osalla kuntoutujista on tarve runsaalle ohjaukselle, valvonnalle ja ympärivuorokautiselle avulle. Esimerkiksi nuorten ja hyvin iäkkäiden mielenterveyskuntoutujien sekä päihdekuntoutujien palvelujen turvaaminen edellyttää lähes poikkeuksetta enemmän henkilökuntaa, kuin mikä on kilpailutusasiakirjassa määritelty henkilökunnan vähimmäismäärä.

LUPA VELVOITTA PALVELUNTUOTTAJAA

Yksityiset asumispalvelujen tuottajat hakevat toimintaansa luvan aluehallintovirastolta tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta. Luvassa vahvistetaan toiminnan vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat tiloja, henkilökuntaa, laitteita ja ympäristöä sekä turvallisuutta. Vähimmäisvaatimukset perustuvat luvanhakijan antamiin tietoihin asiakaskunnan hoidon ja palvelun tarpeesta. Ne puolestaan pohjautuvat useimmiten kuntien näkemyksiin asumisyksikön tulevista asukkaista.

Palvelujen tuottajan tulee palveluja antaessaan varmistua, että luvan vähimmäisvaatimukset täyttyvät. Kilpailutukseen osallistuminen ei ole peruste kiertää luvan ehtoja. Toimintayksikön henkilöstömitoituksen tulee aina vastata asiakkaiden palvelutarvetta, tällöin henkilöstöressurssin tarve voi olla myös suurempi kuin luvassa mainittu vähimmäismitoitus.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEKUNTOUTUJILLA ON ASUMISPALVELUISSA OIKEUS HYVÄÄN PALVELUUN JA HOITOON

Näkemyksemme mukaan kilpailutuksen perusteella syntyvä mahdollinen ristiriita voidaan välttää esimerkiksi siten, että kunta määrittelee erilaisia palvelutuotteita ja palvelujen tuottaja jättää tarjouksen niistä palveluista, joiden tuottamiseen sillä on lupa ja erikoistuminen (tietty profiloituminen).

Lisäksi kunnan tulee hankintasopimuksissaan aina huomioida, että toimintayksikön henkilöstön määrä on vähintään palvelutoimintaa varten myönnetyn luvan sekä kohderyhmän tarpeiden mukainen.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoyksikön päällikkö

Katja Paakkola

Sosiaalihuollon ylitarkastaja

Marjo Henrichson

Jakelu

Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueen kuntien sosiaalihuollosta vastaavat toimielimet